

رابطه میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی با اشتیاق تحصیلی

دانشجویان

احمد موحد^۱، زهره عباسی^۲، حمیده سروش^۳، مرضیه کشتگر^۴، فاطمه شجاع^۵

^۱ گروه روانشناسی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

^۲ کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قاینات، ایران. (نویسنده مسئول email: z.abasi29@gmail.com)

^۳ کارشناسی روانشناسی عمومی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

^۴ کارشناسی روانشناسی عمومی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

^۵ کارشناسی روانشناسی عمومی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

چکیده

این پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش، کلیه دانشجویان دانشگاه‌های شهر قاین بودند که از میان آنها ۱۵۰ دانشجو به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و پرسشنامه اشتیاق تحصیلی فریدریکز و همکاران (۲۰۰۴) اطلاعات لازم جمع‌آوری گردید. نتایج به کمک نرم‌افزار SPSS و با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با اشتیاق تحصیلی رابطه وجود دارد. و از بین مؤلفه‌های اشتیاق تحصیلی (رفتاری، عاطفی، شناختی)، بین اشتیاق رفتاری و اشتیاق عاطفی با میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی رابطه وجود ندارد و بین اشتیاق شناختی با میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی رابطه معنی‌داری وجود دارد. صرف زمان طولانی در اینترنت موجب خستگی جسمانی و روانی دانشجویان می‌شود که در نتیجه باعث صرف زمان کمتری برای رسیدگی به امور تحصیلی از سوی دانشجویان می‌شود که شکست در زمینه تحصیلی برای دانشجویان را به دنبال خواهد داشت. در نتیجه به دنبال کسب نتایج ضعیف در زمینه تحصیلی، اشتیاق تحصیلی آنها نیز کاهش می‌یابد.

کلید واژه‌ها: شبکه‌های اجتماعی مجازی، اشتیاق تحصیلی، دانشجویان.

بیان مسئله

دانشجویان به‌عنوان رکن اساسی نظام آموزشی، در دستیابی به اهداف نظام آموزشی نقش و جایگاه ویژه‌ای دارند، توجه به این قشر از جامعه از لحاظ آموزشی و تربیتی، شکوفایی هرچه بیشتر نظام آموزشی تربیتی را موجب می‌گردد. آنچه در فرایند یادگیری از اهمیت اساسی برخوردار است، فراهم آوردن شرایط یادگیرنده و موقعیت یادگیری به گونه‌ای است که بهترین دستاوردها حاصل آید. یکی از عوامل مؤثر در موفقیت تحصیلی دانشجویان، اشتیاق تحصیلی می‌باشد. اشتیاق تحصیلی به‌عنوان زمان و انرژی که دانشجویان در فعالیت‌های هدفمندانه آموزشی صرف می‌نمایند، تعریف شده است. اشتیاق تحصیلی به کمیت و کیفیت انرژی جسمانی و روانی دانشجویان اطلاق می‌شود که در طول دوران تحصیلی سرمایه‌گذاری می‌کنند. در زمینه اشتیاق تحصیلی اعتقاد بر این است که دانشجویان دارای ابعاد رفتاری (آن دسته از رفتارهایی نظیر انجام به‌موقع و از روی رغبت تکالیف درسی)، عاطفی (احساسات و علائق مثبت نسبت به تحصیل) و شناختی (نیرو گذاری روانشناختی در امر یادگیری) هستند که هرکدام به نحوی عملکرد تحصیلی فرد را تحت تأثیر قرار می‌دهند. نقش اشتیاق تحصیلی در طول دوران تحصیلی و تأثیر آن بر نتایج تحصیلی، به یک موضوع مهم و مورد توجه در سال‌های اخیر تبدیل شده است. به طوری که اشتیاق تحصیلی باعث بهبود عملکرد تحصیلی و افزایش مشارکت دانشجویان در فعالیتهای مثبت تحصیلی می‌شود (گنجی و همکاران، ۱۳۹۵). در واقع، اشتیاق چیزی بیش از یک وضعیت هیجانی گذرا و خاص است و منعکس‌کننده تعهد یادگیرنده نسبت به تحصیل است. اشتیاق تحصیلی از سه مؤلفه شناختی (راهبردهای یادگیری)، عاطفی (احساس و ارزش) و رفتاری (برخورد با تکالیف درسی) تشکیل شده است. نتایج برخی مطالعات نشان می‌دهد دانش‌آموزانی که از لحاظ شناختی و عاطفی در یادگیری اشتیاق نشان می‌دهند، رغبت بیشتری برای صرف وقت، تلاش کافی در انجام تکالیف و مطالعات از خود نشان می‌دهند و نسبت به دانش‌آموزانی که سطوح پایین‌تری از اشتیاق شناختی و عاطفی را دارند، کارآمدی و پافشاری بیشتری در مواجهه با مشکلات و مسائل دارند (جلیلیان و همکاران، ۱۳۹۷).

از جمله عواملی که می‌تواند بر سلامت روان و عملکرد تحصیلی دانشجویان تأثیرگذار باشد، فناوری و ارتباطات روزمره از طریق آنهاست. دانشجویانی که درگیر اعتیاد به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی می‌باشند، به استفاده بیش از حد و بیمارگونه از اینترنت روی می‌آورند که زمینه ساز اخلال در سلامت روان و عملکرد تحصیلی آنان محسوب می‌شود (گنجی و همکاران، ۱۳۹۵). اینترنت رسانه‌ای جذاب است، به طوری که مردم از همه سنین، مشاغل و سطوح مختلف از آن استفاده می‌کنند. این رسانه راه‌های جدیدی برای برقراری ارتباط با افراد فراهم می‌کند. یکی از راه‌های برقراری ارتباط از طریق اینترنت که امروزه به سرعت در حال شیوع است، شبکه‌های اجتماعی مجازی است. شبکه‌های اجتماعی مجازی در حال تبدیل شدن به مهمترین وسایل ارتباطی در دوران حاضر هستند. شبکه‌های اجتماعی امکان ارتباط بین افراد را بدون محدودیت مکانی فراهم آورده‌اند و فضایی آزاد برای

اشتراک گذاری اطلاعات، فایل‌ها، تصاویر و ویدئوها، ایجاد وبلاگ و ارسال پیام و مکالمات همزمان ایجاد نموده‌اند و نقش پررنگی در دنیای امروز دارند، به طوری که نمی‌توان آنها را نادیده گرفت. این شبکه‌ها بر ابعاد مختلف زندگی فردی و اجتماعی افراد در سطح کشور و حتی بین‌الملل تأثیر گذارند، به همین دلیل در حال گسترش هستند و در آینده نقش مهمتری را در زندگی بازی خواهند کرد (رجیبیان‌ده‌ریزه و همکاران، ۱۳۹۷).

شبکه‌های اجتماعی، نسل جدیدی از وب سایت‌ها هستند که این روزها در کانون توجه کاربران شبکه جهانی اینترنت قرار گرفته‌اند. این گونه سایت‌ها بر مبنای تشکیل اجتماعات آنلاین فعالیت می‌کنند و هر کدام دسته‌ای از کاربران اینترنتی با ویژگی خاصی را گرد هم می‌آورند. کاستلز شبکه‌های اجتماعی را گونه‌ای از رسانه‌های اجتماعی می‌داند که امکان دستیابی به نحوه جدیدی از برقراری ارتباط و به اشتراک گذاری محتوا در اینترنت را فراهم آورده‌اند. صدها میلیون نفر از کاربران اینترنت عضو صدها شبکه اجتماعی مختلف هستند و بخشی از فعالیت آنلاین روزانه‌شان در این سایت‌ها می‌گذرد (کاستلز، ۱۳۹۰).

استفاده از خدمات شبکه‌های اجتماعی، روز به روز محبوبیت بیشتری پیدا می‌کند. هم اکنون سایت‌های شبکه‌های اجتماعی، بعد از پرتال‌های بزرگی مثل یاهو یا ام.اس.ان موتورهای جستجو مثل گوگل، تبدیل به پرستفاده ترین خدمت اینترنتی شده‌اند. خیلی از نهادهای مختلف جهانی و اینترنتی با اهداف گوناگون که مهم‌ترین آن‌ها تجاری و تبلیغاتی است، دست به راه اندازی شبکه‌های اجتماعی زده یا درصد خرید سهام مهم‌ترین شبکه‌های اجتماعی دنیا هستند؛ مثل رقابت اخیر گوگل و مایکروسافت بر سر سایت مای‌اسپیس و فیس بوک (حسین‌زاده‌راد، ۱۳۹۵).

با ظهور فناوری‌های مدرن و بخصوص اینترنت و ورود شبکه‌های اجتماعی به زندگی افراد، نوع جدیدی از روابط بین فردی شکل گرفته است که از آن به ارتباطات مجازی تعبیر می‌شود. در واقع، این ارتباطات مجازی بین فردی در قالب شبکه‌سازی‌های اجتماعی، بر پایه مشارکت همگانی بنا شده‌اند. ایجاد ارتباطات جمعی و میان فردی، تشکیل اجتماعات مجازی، اطلاع رسانی، تبادل اطلاعات و نظرات از شناخته‌شده‌ترین کارکردهای این فضاها هستند. برخی از ویژگی‌های شبکه‌های اجتماعی عبارت‌اند از: اشتراک گذاری، سازماندهی، دوستی، اعتماد، استناد و تعمیم، چندرسانه‌ای بودن، نقد بی‌رحمانه، دنبال کردن و دنبال شدن، بازانتشار، خرد جمعی، ساختار دمکراتیک، قدرت سرمایه اجتماعی، تحرک اجتماعی و ابتکار و خلاقیت (ضیایی پرور و عقیلی، ۱۳۸۸).

در واقع شبکه‌های اجتماعی نوعی ساختار اجتماعی و متشکل از گروه‌های پرشماری از افراد حقیقی یا سازمان می‌باشند و بطور مجازی در فضای اینترنتی شکل گرفته و نقش مهمی در تصمیم‌گیری برای حل مسأله‌های روز و اداره کردن تشکیلات و میزان موفقیت افراد برای رسیدن به اهدافشان ایفا می‌کنند. با استفاده از شبکه‌های رسمی مجازی می‌توان باعث افزایش برقراری

ارتباطات در میان اجتماع، ارایه اطلاعات مناسب، انتقال سریع اطلاعات و افزایش مشارکت‌های مردمی در بین گروه‌های عضو در این شبکه‌ها شد (گنچل و سلنوا، ۲۰۱۵).

شواهد نشان می‌دهد، شبکه‌های اجتماعی مجازی، به عنوان یک راه جذاب ارتباطی، در دنیای کنونی محبوبیت زیادی یافته‌اند به گونه‌ای که اعضای آن با خویشاوندان، دوستان، همکاران و حتی افراد ناشناس رابطه برقرار می‌کنند. در حال حاضر، این شبکه‌ها به درون خانواده‌ها و زندگی خصوصی کاربران راه یافته و بسیاری از ارتباطها و مناسبت‌های انسانی افراد را تحت تأثیر قرار داده است. ارتباطاتی که انسان‌ها را به جای توسعه روابط انسانی در تنهایی و انزوای انسانی فرو برده است (صفایی‌نایینی و همکاران، ۱۳۹۸).

با توجه به گسترش روزافزون بهره‌گیری علمی و غیرعلمی دانشجویان از شبکه‌های اجتماعی مجازی، ضروری به نظر می‌رسد که پژوهشی پیرامون نقش استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر اشتیاق تحصیلی دانشجویان انجام گیرد. لذا بر این اساس اکنون این سؤال مطرح است که آیا استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با اشتیاق تحصیلی دانشجویان رابطه دارد؟

اهمیت و ضرورت پژوهش

شبکه‌های اجتماعی در چند سال اخیر به عنوان ابزاری قدرتمند در سراسر جهان در جهت انتقال دانش و اطلاعات و ایجاد ارتباط سریع و آسان به شمار می‌روند (اکبری و سایمونز^۲، ۲۰۱۸؛ به نقل از اکبری و همکاران، ۱۳۹۷). رشد و گسترش این شبکه‌ها آنها را در مرکز توجهات جهانی قرار داده است.

همچنین دیگر محققین نیز نشان می‌دهند (روسن^۳ و همکاران، ۲۰۱۳؛ وانگ^۴ و همکاران، ۲۰۱۵) بیش از همه جوانان و دانشجویان هستند که از این شبکه‌ها استفاده می‌کنند و به نوعی در درون آنها زندگی می‌کنند و به نوعی تصور جهانی بدون این شبکه‌ها برای آنها به امری غیر ممکن تبدیل شده است. اینکه چرا و تحت چه شرایطی دانشجویان به استفاده از این شبکه‌ها تمایل پیدا کرده‌اند، مبحثی مهم است که البته متخصصان مربوطه باید به آن بپردازند، اما این مقاله در تلاش است تا نشان دهد که استفاده زیاد و بی‌رویه و بدون برنامه چه تاثیری می‌تواند بر روی میزان عملکرد تحصیلی دانشجویان داشته باشد. در عین

1. Getchell & Sellnow

2. Saimons

3. Rosen

4. Wang

حال باید توجه داشت که تحقیقات مختلف نشان می‌دهد که اگر از شبکه‌های اجتماعی در جهت اهداف آموزشی استفاده شود می‌تواند بسیار موثر و کارآمد در بالا بردن میزان یادگیری باشند، اما باید توجه داشت که شبکه‌های اجتماعی در عین این‌که می‌توانند پتانسیل بسیار بالایی در آموزش داشته باشند، می‌توانند نگرانی‌های زیادی هم در امر آموزش و تحصیل ایجاد کنند چرا که استفاده بی‌رویه در جهت اهداف مختلف اعم از تفریح، وقت‌گذرانی و یا دلایل دیگر می‌تواند بر روی عملکرد تحصیلی فرد تأثیر جدی ایجاد نماید. از این رو در سال‌های اخیر نگرانی‌های زیادی برای متخصصان آموزشی نسبت به استفاده زیاد جوانان از شبکه‌های اجتماعی به وجود آمده است، و محققان تلاش می‌کنند در عین اینکه به بررسی تاثیر و تاثیرهای استفاده از شبکه‌های اجتماعی بر روی آموزش می‌پردازند، پیامدهای منفی استفاده بی‌حد و حصر از این شبکه‌ها را نیز نشان دهند.

اهداف پژوهش

۱. بررسی رابطه بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با اشتیاق تحصیلی و مؤلفه‌های آن

فرضیه پژوهش

۱. بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با اشتیاق تحصیلی و مؤلفه‌های آن رابطه معناداری وجود دارد.

مبانی نظری پژوهش

شبکه‌های اجتماعی مجازی

یکی از پدیده‌های نوظهور در فضای مجازی، که امکان تشکیل اجتماع‌های مجازی را فراهم می‌کند، شبکه‌های اجتماعی مجازی هستند از نیروی پیش‌رونده در تغییرات اجتماعی و سیاسی جوامع محسوب می‌شوند. در دهه‌های پایانی قرن بیستم، با وقوع انقلاب اطلاعات و گسترش روزافزون دسترسی جوامع مختلف به اینترنت و شبکه‌های رایانه‌ای، کوشش‌های نظری بسیاری صرف یافتن الگوی مناسب برای مطالعه اینترنت، ابعاد و تأثیرات سیاسی و اجتماعی آن شد (خدایاری و همکاران، ۱۳۹۳). شبکه اجتماعی، الگویی از روابط است که کنشگران را به هم وصل می‌کند. این شبکه را می‌توان مجموعه‌ای از افراد یا سازمان‌ها یا مجموعه‌های دیگر دانست که از طریق روابط اجتماعی مانند دوستی یا همکاری‌بودن یا تبادل اطلاعات یا یکدیگر مرتبط می‌شوند (اکبری‌تبار، ۱۳۹۰).

امروزه فناوری اطلاعات به‌مدد گسترش ارتباطات فراگیر شده و جهان را دگرگون ساخته است. مهم‌ترین تغییرهایی که این فناوری در جهان به‌وجود آورده، در واقع همان چیزی است که مارشال مک لوهان از آن به «دهکده جهانی» یاد کرده است؛

بدین معنا که مردم نقاط مختلف جهان به مثابه ساکنان یک دهکده امکان برقراری ارتباط با یکدیگر و اطلاع از اخبار و رویدادهای جهانی را دارند (انصاری، ۱۳۹۰).

ظهور اینترنت، نمونه‌ای از تحولات فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی است که تغییرهای عمیقی را در عرصه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی ایجاد کرده است. تا آنجا که حتی منشأ تولید نظریه‌ها و مفاهیم جدید در حوزه‌های مختلف جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، ارتباطات، اقتصاد و به‌طور کلی علوم انسانی شده است. اینترنت با تسهیل برقراری ارتباط میان دوردست‌ترین نقاط جهان، کره خاکی را تبدیل به دهکده‌ای کوچک کرده است؛ اینترنت از میلیون‌ها رایانه که توسط بسترهای ارتباطی به هم متصل شده‌اند، تشکیل شده است. کاربران نهایی اینترنت با یک دستگاه رایانه، مودم، خط تلفن و نرم‌افزار مناسب می‌توانند با اینترنت ارتباط برقرار کرده و در حالت معمولی به رایانه‌ها و اطلاعات مجاز دسترسی پیدا کنند (پورمراد، ۱۳۸۹).

اشتیاق تحصیلی

روانشناسی پرورشی به عنوان یک رشته علمی، دارای دو مأموریت اساسی می‌باشد: یکی درک و فهم یادگیرندگان و دیگری کمک به یادگیری آنها، لذا روانشناسان پرورشی می‌کوشند تا تمام جنبه‌های فرآیند آموزش و یادگیری را بفهمند و از این دانش برای فعالیت‌های آموزش و پرورش استفاده کنند (پیاز و همکاران، ۲۰۱۷؛ به نقل از ابراهیمی، ۱۳۹۷).

در چند سال اخیر پدیده‌ای که توجه پرورشکاران را به خود جلب کرده مفهوم اشتیاق تحصیلی است. این موضوع در حوزه روانشناسی مثبت‌نگر قرار می‌گیرد. روانشناسی مثبت از جدیدترین شاخه‌های روان‌شناسی است. این زمینه‌ی خاص از روانشناسی بر موفقیت و رشد انسان تمرکز دارد (اسلامی و همکاران، ۱۳۹۶). از طرفی، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به دنبال یافتن راه‌هایی برای ارتقا و ترویج موفقیت دانشجویان و همچنین کمک به دانشجویان جهت کسب تجربه در زمینه آموزش عالی هستند. تربیت نیروی انسانی کارآمد و مؤثر از جمله وظایف اصلی دانشگاه‌ها به حساب می‌آید. در این چرخه‌ی مستمر توجه به کیفیت آموزشی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. از این رو، افزایش کیفیت نظام آموزشی به عنوان اثرگذارترین عامل در توسعه‌ی کشورها محسوب می‌شود. اشتیاق تحصیلی یکی از اثرات بالا بودن کیفیت نظام آموزشی در بین دانشجویان است (نکاوند و همکاران، ۱۳۹۶).

اشتیاق تحصیلی ریشه در بخشی از نظریه‌ی کنترل اجتماعی «هیرشی» دارد که بر نقش احساسات فردی دلبستگی و تعلق به نهادهای اجتماعی تأکید می‌کند. در این دیدگاه رفتار ضد اجتماعی جوانان بر اساس پیوندهای بین فرد و جامعه تبیین می‌شود، به همین صورت بی‌اشتیاقی نیز می‌تواند نتیجه تضعیف رابطه‌ی فرد با نهادهای آموزشی باشد. در نظریه‌ی کنترل اجتماعی این پیوندها به وسیله‌ی تعهد، باورها، دلبستگی و اشتیاق مشخص می‌شوند. در مدل‌های جدید افت تحصیلی این عناصر نظری بر مفهوم سازی سازه‌ی اشتیاق دانش آموز تأثیر به‌سزایی داشته‌اند (وانگ و همکاران، ۲۰۱۱).

پیشینه پژوهش

رضوانی و عجم (۱۳۹۸) به بررسی ارتباط استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با درگیری تحصیلی و عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند پرداختند. نتایج نشان داد که بین زمان اختصاص داده شده به شبکه‌های اجتماعی مجازی با مؤلفه‌های متغیر درگیری تحصیلی دانشجویان رابطه منفی و معناداری وجود دارد. همچنین بین زمان اختصاص داده شده به شبکه‌های اجتماعی و مدت عضویت در شبکه‌ها با پیشرفت تحصیلی رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

گنجی و همکاران (۱۳۹۵) به بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت و اشتیاق تحصیلی دانشجویان پرداختند. نتایج تحقیق حاکی از آن است که بین اعتیاد به اینترنت و اشتیاق تحصیلی (عاطفی، رفتاری، شناختی) رابطه منفی و معنادار وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که اعتیاد به اینترنت می‌تواند به صورت منفی اشتیاق تحصیلی در دانشجویان را پیش‌بینی نماید.

رجب‌پان‌ده‌ریزه و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی رابطه بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با اشتیاق و درگیری تحصیلی پرداختند. نتایج نشان داد بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با اشتیاق تحصیلی و درگیری تحصیلی رابطه وجود دارد. بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و مؤلفه‌های درگیری تحصیلی (شناختی، رفتاری و انگیزشی) رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. همچنین بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و مؤلفه‌های اشتیاق تحصیلی (اشتیاق شناختی، عاطفی و رفتاری) رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

رفیعی وردنجانی (۱۳۹۴) پژوهشی با عنوان بررسی رابطه بین وابستگی به رسانه‌های مجازی و اشتیاق تحصیلی در دانشجویان دانشگاه شهرکرد انجام داد. نتایج نشان داد که اعتیاد به اینترنت دارای همبستگی منفی با اشتیاق تحصیلی است. این ضریب همبستگی از لحاظ آماری معنادار می‌باشد.

روحانی و تار (۱۳۹۰) در پژوهشی به بررسی میزان اعتیاد به اینترنت و رابطه آن با انگیزه تحصیلی و رشد اجتماعی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه استان مازندران پرداختند. نتایج نشان داد بین میزان اعتیاد به اینترنت و انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معنی‌دار معکوس وجود دارد و بین میزان اعتیاد به اینترنت و رشد اجتماعی رابطه معنی‌داری بدست نیامد.

روش پژوهش

روش پژوهش توصیفی-همبستگی است. جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانشجویان دانشگاه‌های شهرستان قاین در نیمسال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ می‌باشند، از میان کلیه دانشجویان تعداد ۱۵۰ نفر به صورت تصادفی انتخاب شده و پرسش‌نامه‌ها توسط ایشان تکمیل گردید. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و مقیاس اشتیاق تحصیلی استفاده شد. در پژوهش‌های همبستگی، حداقل تعداد نمونه حدوداً ۵۰ نفر اعلام شده است (به نقل از گنجی و همکاران، ۱۳۹۵). در پژوهش حاضر به منظور افزایش اعتبار بیرونی و از بین بردن اثر ریزش نمونه‌گیری، تعداد نمونه ۱۵۰ دانشجو انتخاب

شدند و پرسش‌نامه‌ها توسط ایشان تکمیل گردید. در نهایت پاسخ‌های تعداد ۱۲۱ پرسش‌نامه که بدون نقص کامل شده و برگشت داده شدند به عنوان داده‌های پژوهش مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

ابزارهای اندازه‌گیری

پرسشنامه شبکه‌های اجتماعی مجازی: جهت سنجش میزان استفاده دانشجویان از شبکه‌های اجتماعی مجازی از یک پرسشنامه محقق ساخته شامل چهار سوال به شرح زیر استفاده نمودیم:

- از چه شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنید؟ به ترتیب سه شبکه اجتماعی که بالاترین میزان استفاده را دارید، نام ببرید.

- در روز به طور میانگین چند ساعت از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنید؟.....ساعت
- تقریباً چه مدتی است که عضو شبکه‌های اجتماعی شده‌اید؟

کمتر از یک سال بین یک تا دو سال بین ۲ تا ۵ سال بین ۵ تا ۷ سال بیشتر از ۷ سال

- چند نوبت در طول روز به شبکه‌های اجتماعی سر می‌زنید؟..... نوبت

پرسشنامه اشتیاق تحصیلی: این مقیاس توسط فریدریکز، بلومنفیلد و پاریس^۵ در سال (۲۰۰۴) ساخته شده که دارای ۱۵

گویه است که این گویه‌ها؛ سه خرده مقیاس رفتاری، عاطفی و شناختی را در میان دانشجویان اندازه‌گیری می‌کند. سؤالات

۱، ۲، ۳، ۴ مربوط به خرده مقیاس اشتیاق رفتاری و سؤالات ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰ مربوط به اشتیاق عاطفی و سؤالات ۱۱، ۱۲،

۱۳، ۱۴، ۱۵ نیز مربوط به خرده مقیاس اشتیاق شناختی می‌باشد. پاسخ هرکدام از گویه‌ها دارای نمرات یک تا پنج می‌باشد

که از (هرگز = ۱ تا همیشه = ۵) را شامل می‌شود. فریدریکز و همکاران ضریب پایایی این مقیاس را ۰/۸۶ گزارش کرده‌اند. برای

روایی صوری ۵۰ نفر از اساتید گروه روانشناسی داده شد. آنها در پاسخ به این سؤالات که تا چه حد این آزمون مناسب است

به یک مقیاس ۵ درجه‌ای از اصلاً مناسب نیست (۱) تا بسیار زیاد مناسب است (۵) به مقیاس‌ها رتبه دادند؛ داوران پرسشنامه

اشتیاق تحصیلی را در حد «زیاد مناسب» و مؤلفه‌های آن را نیز در حد «بسیار زیاد مناسب» ارزیابی کردند (رجبیان‌ده‌ریزه و

همکاران، ۱۳۹۷). در پژوهش گنجی و همکاران (۱۳۹۵) پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۹ بدست آمد.

یافته‌ها

در این قسمت ابتدا توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب جنسیت، سن، شبکه‌های اجتماعی، ساعات استفاده از شبکه‌های اجتماعی،

مدت عضویت شبکه‌های اجتماعی، دفعات استفاده از شبکه‌های اجتماعی در طول روز و بعد ضریب همبستگی پیرسون جهت

بررسی رابطه بین متغیرها ارائه شده است.

5. Fredericks, Blumenfeld, Paris

همانطور که در جدول شماره ۱، مشاهده می‌شود، ۷۶/۹ درصد (۹۳ نفر) زن و ۲۳/۱ درصد (۲۸ نفر) مرد هستند.

جدول شماره ۱: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
زن	۹۳	۷۶/۹
مرد	۲۸	۲۳/۱
جمع	۱۲۱	۱۰۰

همانطور که در جدول شماره ۲، مشاهده می‌شود، سن دانشجویان نمونه مورد نظر، ۲۵/۶ درصد (۳۱ نفر) بین ۱۸ تا ۲۰ سال؛ ۴۳ درصد (۵۲ نفر) بین ۲۱ تا ۲۳ سال؛ ۱۱/۶ درصد (۱۴ نفر) بین ۲۴ تا ۲۶ سال؛ ۹/۱ درصد (۱۱ نفر) بین ۲۷ تا ۲۹ سال و ۱۰/۷ درصد (۱۳ نفر) ۳۰ سال و بالاتر هستند.

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سن

سن	فراوانی	درصد
۱۸-۲۰ سال	۳۱	۲۵/۶
۲۱-۲۳ سال	۵۲	۴۳
۲۴-۲۶ سال	۱۴	۱۱/۶
۲۷-۲۹ سال	۱۱	۹/۱
۳۰ سال و بالاتر	۱۳	۱۰/۷
جمع	۱۲۱	۱۰۰
میانگین	۲۳/۲۶	

همانطور که در جدول شماره ۳، مشاهده می‌شود، شبکه‌های اجتماعی، (۷۵ نفر) اینستاگرام؛ (۱۰۹ نفر) تلگرام؛ (۷۷ نفر) واتس‌آپ و (۱۰ نفر) سروش و (۴ نفر) سایر شبکه‌های اجتماعی عضو هستند.

جدول ۳: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب شبکه‌های اجتماعی

شبکه‌های اجتماعی	فراوانی

۷۵	اینستاگرام
۱۰۹	تلگرام
۷۷	واتس آپ
۱۰	سروش
۴	سایر شبکه های اجتماعی
۱۲۱	تعداد نمونه مورد نظر

همانطور که در جدول شماره ۴، مشاهده می‌شود، یک ساعت (۱۰ نفر)، دو ساعت (۱۷ نفر)، ۳ ساعت (۱۱ نفر)، ۴ ساعت (۱۶ نفر)، ۵ ساعت (۱۷ نفر)، ۶ ساعت (۸ نفر)، ۷ ساعت (۵ نفر)، ۸ ساعت (۱۷ نفر)، ۹ ساعت (۱ نفر)، ۱۰ ساعت (۸ نفر) و ۱۱ ساعت و بیشتر (۹ نفر) از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند. همچنین ۲ نفر به این سؤال پاسخ نداده‌اند.

جدول شماره ۴: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ساعات استفاده از شبکه‌های اجتماعی

درصد	فراوانی	ساعات استفاده از شبکه های اجتماعی
۸/۳	۱۰	۱ ساعت
۱۴	۱۷	۲ ساعت
۹/۱	۱۱	۳ ساعت
۱۳/۲	۱۶	۴ ساعت
۱۴	۱۷	۵ ساعت
۶/۶	۸	۶ ساعت
۴/۱	۵	۷ ساعت
۱۴	۱۷	۸ ساعت
۰/۸	۱	۹ ساعت
۶/۶	۸	۱۰ ساعت
۷/۴	۹	۱۱ ساعت و بیشتر
۱/۷	۲	بی پاسخ

جمع	۱۲۱	۱۰۰
میانگین	۵/۷۱	

همانطور که در جدول شماره ۵، مشاهده می‌شود، کمتر از یک سال (۹ نفر)، بین یک تا دو سال (۱۵ نفر)، بین ۲ تا ۵ سال (۶۴ نفر)، بین ۵ تا ۷ سال (۲۱ نفر)، بیشتر از ۷ ساعت (۱۰ نفر)، عضو شبکه‌های اجتماعی هستند. همچنین ۲ نفر به این سؤال پاسخ نداده‌اند.

جدول شماره ۵: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب مدت عضویت شبکه‌های اجتماعی

مدت عضو شبکه های اجتماعی	فراوانی	درصد
کمتر از یک سال	۹	۷/۴
بین یک تا دو سال	۱۵	۱۲/۴
بین ۲ تا ۵ سال	۶۴	۵۲/۹
بین ۵ تا ۷ سال	۲۱	۱۷/۴
بیشتر از ۷ سال	۱۰	۸/۳
بی پاسخ	۲	۱/۷
جمع	۱۲۱	۱۰۰

همانطور که در جدول شماره ۶، مشاهده می‌شود، یک نوبت (۴ نفر)، دو نوبت (۶ نفر)، ۳ نوبت (۱۳ نفر)، ۴ نوبت (۱۴ نفر)، ۵ نوبت (۱۰ نفر)، ۶ نوبت (۴ نفر)، ۷ نوبت (۱۱ نفر)، ۸ نوبت (۲ نفر)، ۹ نوبت (۳ نفر)، ۱۰ نوبت (۲۳ نفر)، بین ۱۰ تا ۲۰ نوبت (۱۴ نفر) و ۲۰ نوبت و بیشتر (۱۵ نفر) دفعاتی که از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند. همچنین ۲ نفر به این سؤال پاسخ نداده‌اند.

جدول شماره ۶: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب دفعات استفاده از شبکه‌های اجتماعی در طول روز

دفعات استفاده از شبکه های اجتماعی	فراوانی	درصد
۱ نوبت	۴	۳/۳

۵	۶	۲ نوبت
۱۰/۷	۱۳	۳ نوبت
۱۱/۶	۱۴	۴ نوبت
۸/۳	۱۰	۵ نوبت
۳/۳	۴	۶ نوبت
۹/۱	۱۱	۷ نوبت
۱/۷	۲	۸ نوبت
۲/۵	۳	۹ نوبت
۱۹	۲۳	۱۰ نوبت
۱۱/۶	۱۴	بین ۱۰ تا ۲۰ نوبت
۱۲/۴	۱۵	بیشتر از ۲۰ نوبت
۱/۷	۲	بی پاسخ
۱۰۰	۱۲۱	جمع
	۱۶/۶۲	میانگین

فرضیه پژوهش: بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با اشتیاق تحصیلی و مؤلفه‌های آن رابطه معناداری وجود دارد.

همانطور که در جدول شماره ۷، مشاهده می‌شود، می‌توان گفت بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با اشتیاق تحصیلی رابطه وجود دارد. و از بین مؤلفه‌های اشتیاق تحصیلی (رفتاری، عاطفی، شناختی)، بین اشتیاق رفتاری و اشتیاق عاطفی با میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی رابطه وجود ندارد و بین اشتیاق شناختی با میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۷: رابطه میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با اشتیاق تحصیلی و مؤلفه‌های آن

متغیر	اشتیاق تحصیلی و مؤلفه‌های آن

اشتیاق شناختی	اشتیاق عاطفی	اشتیاق رفتاری	اشتیاق تحصیلی		میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی
-۰/۲۲۲	-۰/۱۳۲	-۰/۰۴۷	-۰/۱۹۶	ضریب همبستگی	
۰/۰۱	۰/۱۵	۰/۶۱	۰/۰۳	سطح معناداری	

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با اشتیاق تحصیلی دانشجویان دانشگاه‌های شهر قاین می‌باشد. نتایج نشان داد بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با اشتیاق تحصیلی رابطه وجود دارد. و از بین مؤلفه‌های اشتیاق تحصیلی (رفتاری، عاطفی، شناختی)، بین اشتیاق رفتاری و اشتیاق عاطفی با میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی رابطه وجود ندارد و بین اشتیاق شناختی با میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی رابطه وجود دارد. که با نتایج پژوهش‌های گنجی و همکاران (۱۳۹۵)، رفیعی وردنجانی (۱۳۹۴)، کاندیمیر^۶ (۲۰۱۴) و روحانی و تازی (۱۳۹۰) همسو می‌باشد. دیویس^۷ و همکاران (۲۰۰۲) در پژوهش خود بیان کردند که افراد در استفاده بیش از حد از اینترنت دچار مشکلات درسی، شغلی، بین فردی و کاهش فعالیت‌های هدفمند می‌شوند (به نقل از رضوانی و عجم، ۱۳۹۸). پژوهشگرانی همچون یانگ^۸ (۱۹۹۸)، ناکس (۲۰۰۱) و انرسون (۲۰۰۱) اظهار داشتند که استفاده بیش از حد از اینترنت توسط دانشجویان اعتیادآور است. در ادامه جهت توضیح بیشتر می‌توان بیان کرد که هرچه طول مدت عضویت دانشجویان در شبکه‌های اجتماعی مجازی بیشتر بوده، زمانی را که صرف استفاده از این شبکه‌ها کرده‌اند هم بیشتر بوده و ساعات زیادی را در گروه‌ها و کانال‌های مجازی سپری می‌کردند و بالعکس؛ که این قضیه می‌تواند دانشجویان را به کاربرانی دارای اعتیاد خفیف تا شدید به این شبکه‌ها تبدیل کند و در نتیجه خستگی و عدم تمرکز و دقت کافی در کلاس درس را به دنبال دارد (رضوانی و عجم، ۱۳۹۸).

باتوجه به پژوهش‌های موجود در زمینه نقش اعتیاد به اینترنت بر عملکرد تحصیلی و سایر جنبه‌های زندگی دانشجویان، رابطه منفی اعتیاد به اینترنت با اشتیاق تحصیلی دانشجویان را چنین می‌توان تبیین نمود که اعتیاد به اینترنت موجب تحمیل شکست در بیشتر ابعاد زندگی فرد می‌شود و موجب کاهش فعالیت از سوی دانشجویان و در نتیجه افت عملکرد تحصیلی آنها می‌شود. افت عملکرد تحصیلی به دنبال اعتیاد به اینترنت موجب خواهد شد که دانشجویان نه‌تنها معدل پایینی داشته باشند، بلکه

⁶ . Kandemir

⁷ . Davis

⁸ . Young

نارضایتی و فرسودگی تحصیلی آنها را نیز به دنبال خواهد داشت و در نتیجه با کاهش رضایت از تحصیل و همچنین کاهش نتایج تحصیلی، اشتیاق و انگیزه آنها برای فعالیت‌های تحصیلی نیز کاهش خواهد یافت همچنین اعتیاد به اینترنت و به دنبال آن صرف زمان طولانی در اینترنت موجب خستگی جسمانی و روانی دانشجویان می‌شود که در نتیجه باعث صرف زمان کمتری برای رسیدگی به امور تحصیلی از سوی دانشجویان می‌شود که شکست در زمینه تحصیلی برای دانشجویان را به دنبال خواهد داشت. در نتیجه به دنبال کسب نتایج ضعیف در زمینه تحصیلی، اشتیاق تحصیلی آنها نیز کاهش می‌یابد که موجب شکل‌گیری یک چرخه معیوب و منفی می‌شود. بدین صورت که شکست تحصیلی در نتیجه اعتیاد به اینترنت منجر به کاهش اشتیاق تحصیلی می‌شود و از سوی دیگر کاهش اشتیاق تحصیلی به کسب نتایج ضعیف‌تر می‌انجامد. دانشجویانی که از انگیزش تحصیلی و یادگیری بالایی برخوردارند، در مقایسه با سایر دانشجویان، نمرات تحصیلی بهتر و موفقیت آموزشی بالایی دارند. یافته‌های سایر مطالعات نشان داده‌اند که اعتیاد به اینترنت نقش مهمی در کاهش انگیزش تحصیلی دانشجویان ایفا می‌کند و در نتیجه از اشتیاق تحصیلی آنها نیز می‌کاهد (گنجی و همکاران، ۱۳۹۵).

فهرست منابع

- ۱) ابراهیمی، ح (۱۳۹۷). پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی دانشجویان بر اساس راهبردهای یادگیری با نقش واسطه‌ای جهت‌گیری هدف. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی گرایش تحقیقات آموزشی، دانشگاه پیام نور شیراز.
- ۲) اسلامی، م.ع؛ درتاج، ف؛ سعدی پور، ا و دلاور، ع (۱۳۹۶). مدل یابی علی اشتیاق تحصیلی بر مبنای منابع شخصی و منابع اجتماعی در دانشجویان مقصد کارشناسی دانشگاه امیرکبیر تهران. راهبردهای شناختی در یادگیری، ۵(۹)، ۱۹-۱.
- ۳) اکبری تبار، ع.ا (۱۳۹۰). مطالعه شبکه‌های اجتماعی مجازی، مطالعه موردی شبکه‌های دوره ویو ۲۴، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
- ۴) اکبری، ا؛ شکوهی، ش و اکبری گلزار، م (۱۳۹۷). اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی موبایلی و عملکرد تحصیلی: (مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه شیراز). مطالعات جامعه‌شناختی، ۲۵(۲)، ۶۰۹-۵۸۵.
- ۵) انصاری، م.م (۱۳۹۰). جنگ واقعی در فضای مجازی، تهران: دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی رسانه‌ها.
- ۶) پورمراد، م (۱۳۸۹). دانستنی‌های حفاظت فناوری اطلاعات و ارتباطات (ویژه کارکنان ناجا و کاربران رایانه)، تهران: حدیث کوثر.
- ۷) جلیلیان، س؛ عظیم پور، ا و قلی‌زاده، ن (۱۳۹۷). پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی براساس اشتیاق تحصیلی و سرسختی روانشناختی در دانش‌آموزان دوره متوسطه. دو فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات آموزشی و آموزشگاهی، دانشگاه فرهنگیان، ۷(۱۸)، ۱۴۰-۱۲۳.
- ۸) حسین‌زاده‌راد، ا (۱۳۹۵). بررسی رابطه استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر سبک زندگی (مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه پیام نور واحد تهران غرب). پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته جامعه‌شناسی، مرکز واحد تهران غرب.
- ۹) خداباری، گ؛ دانشور حسینی، ف و سعیدی، ح (۱۳۹۳). میزان و نوع استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی (مطالعه موردی: دانشجویان دانشگاه آزاد مشهد). فصلنامه پژوهش‌های ارتباطی، ۲۱(۱)، ۱۶۷-۱۹۲.
- ۱۰) رجبیان‌ده‌ریزه، م؛ علی‌آبادی، خ؛ اسمعیلی‌گوچار، ص و خدردی‌لیلوس، ل (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با اشتیاق و درگیری تحصیلی. نشریه راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۱۱(۳)، ۲۷-۱۹.
- ۱۱) رضوانی، ا و عجم، ع.ا (۱۳۹۸). بررسی ارتباط استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با درگیری تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند. مجله توسعه آموزش جندی شاپور، ۱۰(۴)، ۳۶۲-۳۴۷.
- ۱۲) رفیعی‌وردنجانی، ر (۱۳۹۴). بررسی رابطه‌ی بین وابستگی به رسانه‌های مجازی و اشتیاق تحصیلی در دانشجویان دانشگاه شهرکرد. اولین کنفرانس بین‌المللی علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی.
- ۱۳) روحانی، ف و تاری، س (۱۳۹۰). بررسی میزان اعتیاد به اینترنت و رابطه آن با انگیزه تحصیلی و رشد اجتماعی دانش‌آموزان دوره متوسطه استان مازندران. فصلنامه فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، ۲(۲)، ۳۴-۱۹.
- ۱۴) صفایی‌نابینی، ک؛ نریمانی، م؛ کاظمی، ر و موسی‌زاده، ت (۱۳۹۸). اثربخشی مباحثه‌انگیزی گروهی و آموزش تنظیم هیجان بر کاهش رفتار قلدری و فرسودگی تحصیلی نوجوانان کاربر شبکه‌های اجتماعی مجازی. فصلنامه روانشناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۵(۵۱)، ۹۵-۱۲۶.
- ۱۵) ضیایی‌پروور، ح و عقیلی، س.و (۱۳۸۸). بررسی نفوذ شبکه‌های اجتماعی مجازی در میان کاربران ایرانی. رسانه، ۲۰(۴)، ۴۲-۲۳.

- ۱۶) کاستلز، م (۱۳۹۰). عصر اطلاعات اقتصاد، جامعه و فرهنگ (ظهور جامعه شبکه‌ای). مترجم: احمد علیقلیان و افشین خاکباز، چاپ هفتم، تهران، انتشارات طرح نو.
- ۱۷) گنجی، ب؛ توکلی، سمیرا؛ بنی اسدی شهربابک، ف و اسدی، س (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت و اشتیاق تحصیلی دانشجویان. دو ماهنامه علمی - پژوهشی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله، ۹(۲)، ۱۵۵-۱۵۱.
- ۱۸) نکاوند، م؛ جعفری، پ و آراسته، ح.ر (۱۳۹۶). اشتیاق تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی و نقش محیط یاددهی و یادگیری در آن. فصلنامه علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی، ۲۸(۱)، ۶۵-۵۸.

- 19) Getchell, M. and Sellnow, T. (2015). A network analysis of official Twitter account during the west Virginia water. computer in humans behavior. Available on; www. elsevier. com/locate/comphumbeh.
- 20) Kandemir, M (2014). Predictors of academic procrastination: coping with stress, internet addiction and academic motivation. World Appl Sci J. 32(5), 930-938.
- 21) Rosen, L. D., Whaling, K., Rab, S., Camer, L. M., & Cheever, N. A. (2013). Is facebook creating "iDisorders"? the link between clinical symptoms of psychiatric disorders and technology use, attitudes and anxiety. Computers in Human Behavior, 29(3), 1243-1254.
- 22) Wang, C. W., Ho, R. T., Chan, C. L., & Tse, S. (2015). Exploring personality characteristics of Chinese adolescents with internet-related addictive behaviors: trait differences for gaming addiction and social networking addiction. Addictive Behaviors, 42, 32-35.
- 23) Wang, M. T; Willett, J. B; & Eccles, J. S. (2011). The assessment of school engagement: examining dimensionality and measurement invariance by gender and race/ethnicity. Journal of School Psychology, 49(4), 465-480.

The relationship between the use of virtual social networks and students' academic enthusiasm

Ahmad Movahhed	Department of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran.
Zohreh Abbasi	M.A. in Psychology and Education of Exceptional Children, Islamic Azad University, Qayenat Branch, Iran (Corresponding Author) email : z.abasi29@gmail.com
Hamideh Soroosh	Bachelor of General Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran.
Marziyeh Keshtgar	Bachelor of General Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran.
Fatemeh shoja	Bachelor of General Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran.

Abstract

The purpose of this study is to investigate the relationship between the use of virtual social networks and academic enthusiasm of students in Qaen Universities. This research is descriptive – correlative study. The statistical population of this study was the students of Qaen Universities, among which, using Simple random sampling method, 150 students were selected as sample. Data were gathered using the researcher-made questionnaire on the use of virtual social networks and Fredericks, Blumenfeld, Paris Academic enthusiasm Questionnaire (2004). The results were analyzed using SPSS₂₃ software with Pearson correlation coefficient. The results showed a positive and significant relationship between the use of virtual social networks and academic enthusiasm of students. Among the components of academic enthusiasm (behavioral, emotional, cognitive), there is a significant relationship between cognitive enthusiasm and the use of social networks but There is no relationship between behavioral enthusiasm and emotional enthusiasm with the use of social networks. Spending a lot of time on the Internet causes students to become physically and mentally exhausted, which in turn leads to less time spent by students on academic matters, which will lead to academic failure for students. As a result, following poor academic performance, their academic enthusiasm decreases.

Keywords : virtual social networks, academic enthusiasm, students.